

УДК 376.64

Світлана Петрова
ORCID iD 0000-0002-3318-8244

здобувач PhD,
директор, комунальний навчальний заклад «Дитячий будинок «Перлінка»,
Монастирський провулок, 3, 65038 м. Одеса, Україна,
perlinka@vega.com.ua

ОБҐРУНТУВАННЯ МОДЕЛІ ІННОВАЦІЙНОГО ДИТЯЧОГО БУДИНКУ

В статті викладено стислий аналіз структури та особливостей моделі дитячого будинку інноваційного типу (на прикладі дитячого будинку «Перлінка» в м. Одеса). Ця модель є інструментом для забезпечення інтегрального результату процесу особистісного та соціального виховання, навчання та розвитку. Структурно вона складається з шести компонентів: управлінського, концептуального, організаційного, освітнього, соціального партнерства, ресурсного. Усі компоненти моделі мають системоутворювальний характер, впливають на розвиток та функціонування навчального закладу.

Ключові слова: дитина-сирота; інноваційна модель; особиста та соціальна самореалізація; соціалізація.

Вступ. Актуальність теми статті визначається необхідністю в створенні для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, навчальних закладів інноваційного типу – відповідно до Державної програми реформування системи закладів для дітей-сиріт, і для дітей, позбавлених батьківського піклування, Типового положення про дитячий будинок-інтернат; Указу Президента «Про Національну стратегію профілактики соціального сирітства на період до 2020 року», тощо. Але, на жаль, система навчальних закладів для таких дітей обмежується будинками дитини, інтернатами державної форми власності, дитячими будинками сімейного типу, тощо. Виключається можливість створення поліфункціональних дитячих будинків, які інтегрувалися б в освітній простір регіону, району, міста, які забезпечували б можливість навчання цих дітей-сиріт разом з дітьми, які мають сім'ю, і можливість вчитися в різних типах навчальних закладів. Актуальність розробки та ефективного реформування вітчизняної системи середньої освіти неможливе без реформування закладів системи державної опіки дітей-сиріт та соціальних сиріт, яка створювалася за умов старої суспільно-політичної та освітньої системи. В цих умовах постає необхідність оновлення цілей, змісту, методів та форм роботи дитячих будинків.

Сучасні соціальні та освітні вимоги до дитячого будинку свідчать про існування двох головних суспільних тенденцій, що зумовлюватимуть його реформування. По-перше, це вимога до індивідуалізації опіки дитини у закладі, яка має узгодити суперечності між колективною (інтернатною, інституціоналізаційною) моделлю опіки та її сімейними формами (дитячий будинок сімейного типу, названа сім'я). По-друге, постає

проблема значного посилення та удосконалення соціального захисту вихованців і випускників в умовах ринкової економіки. Це вимагає гнучкості та варіативності соціальних та освітніх послуг, які їм надаються.

Проблеми дитячих будинків та закладів інтернатного типу досить широко відображені в численних дослідженнях. Так, особливості виховання й освіти в них дітей-сиріт знайшли своє відображення в роботах І.Беха, Т. Авельцевої, С. Бадера, О. Безпалько, Г. Бевз, Л. Бережної, А. Бондара, Ю. Бондаренко, М. Боришевського, О. Волинець, В. Вугрич, А. Гайдамашко, Л. Дробот, А. Капської, Л. Канішевської, О. Кізь, Б. Кобзаря, О. Красницької, С. Курінної, Л. Куторжевської, М. Овчиннікової, Н. Огренич, Н. Павлик, І. Пеша, А. Полянничко, В. Покася, В. Слюсаренка, В. Старцевої, Л. Степаненко, Г. Хархан, В. Яковенка, М. Ясиновської та ін.

Метою статті є висвітлити сутнісні характеристики особистісно орієнтованого виховання дитини-сироти та становлення її особистості в умовах дослідно-експериментального проекту «Модель дитячого будинку інноваційного типу».

Сучасний дитячий будинок має максимально піклуватися про індивідуальні проблеми та потреби конкретної дитини, повинен стати центром успішної соціалізації дітей-сиріт, їхнього виховання, навчання, соціальної та професійної адаптації. Саме тому багато років ми працюємо над проектом «Модель інноваційного дитячого будинку «Перлінка» (Петрова С. М., 2010), згідно з Наказу Міністерства Освіти і Науки України від 18 серпня 2010 року № 824 «Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі комунального навчального закладу «Дитячий будинок «Перлінка» м. Одеси.

В рамках проекту здійснюються дослідження по вдосконаленню дитячих будинків, створенню належних організаційно-педагогічних умов для розвитку особистості дитини, здатної до свідомого і відповідального вибору власної траєкторії розвитку в різних життєвих обставинах.

Мета проекту: забезпечити інтегральний результат процесу виховання, навчання, розвитку – особистісного та соціального. Для її досягнення треба вирішити наступні завдання:

- забезпечити фізичний, розумовий та духовний розвиток вихованців;
- здійснити комплекс заходів з фізичної та психологічної реабілітації вихованців, які мають хвороби та розлади здоров'я;
- провести соціальну адаптацію та соціальну реабілітацію вихованців;
- підготувати вихованців до самостійного життя, дбати про розвиток їхньої життєвої компетентності, про здатність до життєвого самовизначення;
- забезпечити повне соціальне утримання, соціальне обслуговування дітей-сиріт та соціальних сиріт;
- здійснювати навчально-виховний процес за програмами дошкільного навчального закладу початкової школи (1 – 4-ті класи), основної школи (5 – 9-ті класи);
- здійснити трудове навчання та виховання;
- створити умови та реалізувати права вихованців на додаткову освіту й змістовне дозвілля;
- працевлаштувати випускників;
- створити бази для надання житла випускникам, які працюватимуть на підприємствах.

Місія нашого дитячого закладу – досягнення кожною дитиною вершин свого індивідуального розвитку – визначила концептуальні орієнтири його інноваційного розвитку, де все підпорядковано тому, що сприяє готовності вихованців до особистої та соціальної самореалізації упродовж усього їхнього життя.

Інноваційна модель. Як інструмент реалізації цієї мети була створена інноваційна модель дитячого будинку, яка структурно складається з шести компонентів: управлінського, концептуального, організаційного, освітнього, соціального партнерства, ресурсного. Усі компоненти моделі мають системоутворювальний характер, впливають на розвиток та функціонування навчального закладу. Кожен компонент частково представлений в інших компонентах моделі та взаємопов'язаний з ними.

I. Концептуальний компонент включає систему стратегічних орієнтирів, цілей, програм та планів комунального навчального закладу «Дитячий будинок «Перлінка», які визначають його місію, принципи становлення та розвитку, мету та завдання, пріоритетні напрямки освітньої та соціальної діяльності. У ньому узагальнено та систематизовано сукупність найважливіших стратегічних

рішень, які визначають розвиток дитячого будинку упродовж тривалого часу. Ідеї та цілі, закладені в концептуальному компоненті, породжені найсуттєвішими соціальними та педагогічними умовами життєдіяльності вихованців. Вони визначають призначення, роль і місце закладу у соціальному та освітньому просторі, тому вони мають найбільш стійкий характер. Усі локальні наукові і прикладні експериментальні дослідження та інновації систематизовані та узагальнені в межах проектів та планів розвитку закладу. Вони здійснюються зусиллями педагогічного колективу, працівниками, вихованцями, уповноваженими представниками громадськості.

Програма розвитку дитячого будинку «Перлінка» розкриває та спрямовує процес розвитку навчального закладу упродовж тривалого часу. Її створено на основі концепції розвитку закладу, вона включає плани розвитку, а також детальний опис цілей, пріоритетних напрямків, необхідних засобів та ресурсів, очікуваних результатів.

Цілі розвитку – соціальне обслуговування, фізична та психологічна реабілітація, освітня діяльність, трудове навчання та виховання, науково-методична робота, розвиток кадрового потенціалу, матеріально-технічної бази, соціального середовища (громади).

II. Управлінський компонент – охоплює всі інші компоненти і включає систему управління дитячим будинком. Цей процес забезпечує прийняття та втілення стратегічних (концептуальних) і тактичних (поточних) рішень, спрямованих на оптимальне функціонування та цілеспрямований розвиток навчального закладу і має державно-громадський характер; передбачає дієве самоврядування, участь громадськості у прийнятті управлінських рішень (Василенко Н. В., 2002; Єльнікова Г. В., Маслов В. І., 2008; Маслов та ін., 2012).

Стратегічні цілі управління визначають об'єм (кількісні та якісні параметри) бажаного та необхідного стану діяльності закладу в майбутньому. Передбачена соціальна, психологічна робота з дітьми-сиротами та соціальними сиротами, накреслені плани як їх соціально обслуговувати, а також як відбуватиметься адаптація й реабілітація. В програму включені організація лікування, фізичної реабілітації, оздоровлення вихованців та трудове навчання та виховання.

У програмі закладено також принципи:

- управління освітою;
- управління навчально-виховним процесом;
- управління ресурсами;
- управління персоналом, підвищення їхньої професійної компетентності;
- управління пошуком ресурсів;
- управління соціальним партнерством.

У процесі освітньої діяльності, функціонування та розвитку навчального закладу відбувається перетин та взаємодія двох нетотожних управлінських процесів – процесу управління навчальним за-

кладом (управління трудовими відносинами) та управління процесом навчально-виховної взаємодії вихователя та вихованця. Управлінська структура визначає організацію та характер взаємозв'язків між ланками управління. Крім визначених законодавством керівних органів та посад (педагогічна рада, директор, його заступники), вона включає органи самоуправління, які допомагають наблизити заклад до громади, означити та врахувати всі освітні та соціальні запити, потреби учасників соціально-адаптаційного та навчально-виховного процесу. Тому дитячий будинок «Перлінка» є комунальним, тобто державно-громадським навчальним закладом, в якому активну роль відіграє громадське самоврядування. Самоврядування та самоорганізація в дитячому будинку – це участь вихованців, педагогів, громадськості у прийнятті важливих управлінських рішень; безпосереднє прийняття та реалізація рішень на місцях у межах компетенції органів самоврядування; участь громадськості в управлінні комунальним навчальним закладом. Самоврядування та самоорганізація вихователів, вчителів та вихованців передбачають обов'язкове створення їхніх легітимних об'єднань, а саме різноманітних колективних і колегіальних формувань (підклубна рада, наглядова рада, учнівський парламент та ін.; колегіальні органи управління: педагогічна рада, науково-методична рада). Посилюватиметься роль педагогічної ради, яка виконуватиме не лише функції колегіального органу управління (прийняття рішень) та контролю, але стане повноправним органом самоврядування. Науково-методична, навчально-методична та просвітницька функції педагогічної ради передаються методичній раді. Статут комунального навчального закладу «Дитячий будинок «Перлінка» має передбачати та визначити місце та роль органів самоуправління у системі управління, закріпити їх право впливати на прийняття управлінських рішень.

Функції управління комунальним навчальним закладом «Дитячий будинок «Перлінка»: цілепокладання, діагностування, планування, комунікація, мотивація, організація, координація та оцінювання.

Виконання кожної функції управління закріплено за конкретним управлінським підрозділом.

III. **Організаційний компонент** визначає структурно – функціональні характеристики моделі дитячого будинку «Перлінка». Він включає організаційну структуру навчального закладу, функції його структурних підрозділів.

Організаційна структура:

- дошкільний навчальний заклад;
- початкова школа;
- основна школа;
- методичні об'єднання вихователів та вчителів;
- інформаційно – освітній центр (бібліотека та музей);
- соціально – психолого – медико – педагогічна служба;

- навчально – виробничі майстерні;
- виробничі підрозділи;
- житловий фонд;
- курси професійного навчання;
- підрозділи (секції, гуртки, шкільні клуби та ін.), які надають додаткову освіту та ін.

Функції дитячого закладу: освітня, соціально – захисна, соціально – педагогічна, соціально – побутова, адаптаційна, лікувально – реабілітаційна, компетентнісна, посередницька, трудового навчання та виховання, працевлаштування, регулятивна.

IV. **Освітній компонент** визначає освітню діяльність дитячого будинку «Перлінка», навчально-виховний процес у ньому. Він включає освітню програму навчального закладу, навчальний план та план виховної роботи, навчальні програми, допрофільні (елективні) курси та курси професійної підготовки, колективну творчу діяльність, позакласну та позашкільну роботу.

Шкільні плани та плани виховної роботи закладу передбачають єдність та взаємодію державних стандартів, регіональних вимог до змісту освіти й виховання дітей; визначають навчальні предмети вибіркової, варіативної складової, обумовленої регіональною та місцевою специфікою. Окремою складовою є визначення можливостей для розробки та впровадження індивідуальних навчальних планів вихованців.

Навчальні програми, заходи позакласної та позашкільної виховної роботи характеризують інноваційні та авторські навчальні програми з предметів; забезпечується зв'язок авторських навчальних програм цих предметів з місією, метою та завданнями дитячого будинку «Перлінки». Допрофільні курси – цей структурний елемент описує навчальні предмети та курси, які забезпечують допрофільний характер основної школи, обґрунтовує їх значущість для реалізації місії, поставлених мети та завдань.

V. **Соціальне партнерство** передбачає співпрацю з державними, приватними, громадськими організаціями, представниками бізнесу та громадськості. Воно має забезпечити взаємоузгодження освітніх та соціально-економічних інтересів, носіями яких є, з одного боку, державні організації, підприємства та підприємці, громадські організації, місцева громада, а з іншого – комунальний навчальний заклад, який представляє інтереси вихованців та вихователів.

Найбільшу безпосередню користь від соціального партнерства матимуть вихованці дитячого будинку, які отримують доступ до необхідних для нього ресурсів – фінансових, кадрових, матеріально-технічних, інформаційних. Соціальне партнерство позитивно позначиться і на місцевій громаді, адже більшість вихованців – це представники середовища, в якому житимуть після завершення навчання. Якісна освіта, успішна соціалізація дітей – запорука соціального успіху та матеріального добробуту випускників. Нарешті,

витрати підприємств, понесені ними в процесі соціального партнерства, повертаються до них у вигляді кваліфікованих працівників, які навчалися у «Перлінці». Підприємство отримує можливість генерувати професійний потенціал, впливати на якість та зміст допрофесійної та початкової професійної підготовки своїх майбутніх працівників ще в навчальному закладі, формувати власний кадровий резерв. Вихованці отримують можливість проходити виробничу практику, реалізовувати учнівські проекти із застосуванням необхідної матеріально-технічної бази.

Соціальне партнерство «Перлінки» та підприємств (установ, організацій) передбачає отримання спонсорської (меценатської, шефської) допомоги, можливості проходити виробничу практику, створювати умови для профорієнтації, визначити перспективи для працевлаштування вихованців. Соціальне партнерство з середніми, професійно-технічними та вищими навчальними закладами реалізовується через співпрацю в освітній сфері, у наданні якісної повної середньої, професійної та вищої освіти вихованцям дитячого будинку.

Важливими складовими соціального партнерства є програми, спрямовані на успішну соціалізацію та виховання. Соціальне партнерство впливає на зміст та особливості роботи шкільної соціальної служби, соціального педагога щодо реалізації місії, цілей та завдань роботи закладу. Партнерство з громадськими, благодійними організаціями полягатиме у реалізації спільних програм та проектів.

VI. Ресурсний компонент включає людські, технологічні, матеріально-технічні та фінансові ресурси.

Розвиток та функціонування ресурсної бази навчального закладу здійснюється шляхом прийняття та виконання відповідних управлінських рішень, які закріплено у концепції та програмі розвитку дитячого будинку планах розвитку ресурсної бази (людських, інформаційних, методичних, фінансових та матеріально-технічних ресурсів).

До людських ресурсів належать: персонал (педагогічні кадри та працівники); вихованці; меценати та представники громадськості, які добровільно беруть активну участь у житті навчального закладу.

Найбільш сталою складовою людських ресурсів навчального закладу є її педагогічний персонал, який відповідає таким вимогам:

- наявність та розвиток необхідних психологічних та моральних якостей (Кот Г. М., 2004);
- належний рівень професійної підготовки та високий рівень професійної компетентності (Кутуржевська Л. І., 2004);
- активна участь в освітній діяльності, управлінні та культурному житті навчального закладу (Литвиненко С. А., 2004);
- інноваційна діяльність, участь у науково-прикладних дослідженнях, активна методична робота (Василенко Н. В., 2002; Малихіна В. М., 2004);

- постійне підвищення кваліфікації, оволодіння новими технологіями та засобами викладання (Ельнікова О. В., 2005).

- Важливою складовою ресурсної бази дитячого будинку є технологічні ресурси, а саме:

- інформаційні (доступ та накопичення яких забезпечується передусім інформаційно-освітнім центром дитячого будинку) (Сенчук Ж. О., 2009);

- методичні (у їх формуванні може взяти участь кожен педагог (запропонувати власну методику), оцінювання та рекомендації до впровадження методичних ресурсів є завданням педагогічної та науково – методичної ради, пошук та накопичення здійснюються спільно з методичними об'єднаннями вихователів, музеєм та бібліотекою дитячого будинку (Бех І. Д., 2009; Гнатюк В. М., 2000; Малихіна В. М., 2004; Наливайко Г. В., 1999).

- соціально-психологічні ресурси забезпечуються соціально-психологічною та соціальною службою, залученими спеціалістами (Капська А. Й., 2003; Коренев М. М. та ін., 2003; Курінна С. М., 2015; Романенко О. В., 2005).

Матеріально-технічні та фінансові ресурси охоплюють усе майно, яке належить комунальному навчальному закладу «Дитячий будинок «Перлінка» (будівлі, земельні ділянки, майстерні, міні-підприємства та ін.), навчальні засоби.

Кінцева мета навчально-виховної та соціально-педагогічної діяльності комунального навчального закладу «Дитячий будинок «Перлінка» – це забезпечення самореалізації особистості вихованця, випускника навчального закладу. Самореалізація є найкращою особистісною гарантією успішної життєдіяльності вихованця, яка може бути закладена в процесі виховання у дитячому будинку (Бех І. Д., 1998; Бондаренко Ю., 2009).

На даний момент **очікуваними результатами** програми є:

1. Формування громадського та соціально-культурного виховного середовища.
2. Державно-суспільний характер управління навчально-виховним процесом.
3. Формування готовності вихованців до особистісної та соціальної самореалізації через сприяння розвитку 4 аспектів здоров'я (фізичного, духовного, соціального та психологічного).
4. Надання вихованцям можливості отримання професійної освіти у відповідності з їхніми індивідуальними інтересами та схильностями.
5. Забезпечення доступу до якісної освіти.
6. Забезпечення гідних умов проживання вихованців по завершенню їхнього перебування у ДБ «Перлінка».

Висновки. Дитячий будинок «Перлінка» є не тільки експериментальним педагогічним майданчиком; розроблені інноваційні педагогічні технології не просто апробуються, а й удосконалюються, коригуються. Удосконалюються і самі педагоги, відповідно, весь колектив бере участь в творчому процесі. Тому «Перлінку» цілком правомірне назвати педа-

гогічно-науковим центром, а питання становлення особистості дітей-сиріт займає центральне місце і в його теоретичних дослідженнях, і в реалізації педагогічних інноваційних програм. Саме цей аспект пов'язує воедино всі напрямки роботи з дітьми-сиротами, а розроблену та втілену в життя інноваційну модель сучасного дитячого будинку слід признавати оптимальною.

Дослідження педагогів та науковців показують затребуваність консультаційної підтримки при прийнятті керівниками рішень у разі виникнення проблемних ситуацій та у сфері загальної освіти (Чечель І. Д., 2014; Боднар О. С., 2015). Тому у контексті подальших перспектив актуальною є розробка програми експертно-консультаційної підтримки керівників різного рівня.

Література

1. Бех І. Д. Особистісно зорієнтоване виховання: Наук.-метод. посіб. / Іван Дмитрович Бех. – К.: Ін-т змісту і методів навчання., 1998. – 204 с.
2. Бех І. Д. Психологічні джерела виховної майстерості : навч. посіб. / Іван Дмитрович Бех. – К.: Академвидав, 2009. – 248 с.
3. Боднар О. С. Оцінювання ефективності управління аналітико-експертною діяльністю у сфері загальної середньої освіти регіону [Електронний ресурс] / О. С. Боднар // Scientific Journal «ScienceRise»: Педагогічні науки. – 2015. – №4/1(9). – С. 61-65. – Режим доступу: <http://journals.uran.ua/sciencerrise/article/view/40114>, DOI: 10.15587/2313-8416.2015.40114.
4. Бондаренко Ю. Життєва компетентність вихованців закладів інтернатного типу / Ю. Бондаренко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальній школі. – Запоріжжя, 2009. – № 2. – с. 52-56.
5. Василенко Н. В. Особистісно орієнтоване навчання та освітні технології в системі педагогічних інновацій / Н. В. Василенко // Наук. записки. Сер. педагогіка і психологія / Вінниц. держ. пед. ун-т ім. М. Коцюбинського. – Вінниця, 2002. – Вип. 7. – С. 39–42.
6. Гнатюк В. М. Управління системою виховання учнів у позакласній роботі загальноосвітньої школи: Автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.01 / В. М. Гнатюк ; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України. – К., 2000. – 16 с.
7. Державна цільова соціальна програма реформування системи закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. Постанова від 17 жовтня 2007 р. № 1242 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 970 від 24.10.2012) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1242-2007-%D0%BF>.
8. Єльнікова О. Управління впровадженням інтерактивних освітніх технологій в навчальний процес загальноосвітнього навчального закладу : Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.01 / О. Єльнікова ЦПППО АПН України. – К., 2006. – 20 с.
9. Єльнікова Г. В. Моделювання управлінської компетентності керівника загальноосвітнього навчального закладу / Г. В. Єльнікова, В. І. Маслов // Імідж сучасного педагога. – 2008. – № 3-4. – С. 82-83.
10. Капська А. Й. Соціальна підтримка дітей-сиріт та дітей, які залишились без батьківського піклування // Соціальна педагогіка / за ред. А. Й. Капської. – К. : Центр навч. л-ри, 2003. – С. 219-224.
11. Коренев М. М. Медико-психологічні та соціальні проблеми дітей-сиріт / М. М. Коренев, І. С. Лебець, Р. О. Моїсеєнко. – Харків: Веллар, 2003. – 240 с.
12. Кот Г. М. Формування психологічної культури керівників загальноосвітніх шкіл у системі післядипломної освіти: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.07 / Г.М. Кот; Центр. ін-т післядиплом. пед. освіти АПН України. – К., 2004. – 20 с.
13. Курінна С. М. Педагогічний супровід процесу соціалізації дітей-сиріт в умовах закладів інтернатного типу / С. М. Курінна // Вісник Дніпропетровського Університету імені Альфреда Нобеля. Серія «Педагогіка і психологія». педагогічні науки. – 2015. – № 2 (10). – С. 53-59.
14. Кутуржевська Л. І. Підготовка майбутнього вчителя до роботи вихователем у загальноосвітніх навчальних закладах для дітей-сиріт: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.04 / Кутуржевська Любов Іванівна; Інститут педагогіки АПН України. – Київ, 2004. – 31 с.
15. Литвиненко С. А. Соціально-педагогічна підготовка майбутнього вчителя / Світлана Анатоліївна Литвиненко. – Одеса: СВД Черкасов М. П.; Рівне: РДГУ, 2004. – 302 с.
16. Малихіна В. М. Актуальні проблеми інноваційної діяльності в загальноосвітніх навчальних закладах / В. М. Малихіна // Розвиток освітніх систем і технологій. – 2004. – №14. – С. – 5-11.
17. Маслов В. І. Наукові основи та технології компетентного управління загальноосвітнім навчальним закладом: монографія / В. І. Маслов, О. С. Боднар, К. В. Гораш. – Тернопіль: Крок, 2012. – 236 с.
18. Наливайко Г. В. Керівництво самоосвітньою діяльністю вчителів / Г. В. Наливайко // Освіта і управління – 1999. – Т. 3. – № 3. – С. 192–197.
19. Національна стратегія профілактики соціального сирітства на період до 2020 року. Затверджено Указом Президента України від 22 жовтня 2012 року № 609/2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/609/2012>.

20. Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі комунального навчального закладу «Дитячий будинок «Перлінка» м. Одеси. Наказ Міністерства Освіти і Науки України від 18 серпня 2010 року № 824 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://document.ua/pro-provedennja-doslidno-eksperimentalnoyi-roboti-na-bazi-ko-doc33644.html>.

21. Петрова С. М. Проект «Модель інноваційного навчального закладу «Дитячий будинок «Перлінка» [Електронний ресурс]. – 2010. – Режим доступу: <http://perlinka.org.ua/en/zhemchuzhinka/eksperimentalnaya-rabota-detskogo-doma/563-model-innovatsijnogo-navchalnogo-zakladu>.

22. Романенко О. В. Теоретичні засади особистісної психокорекції дітей-сиріт / О. В. Романенко // Науковий вісник Ужгородського національного університету: Педагогіка. Соціальна робота. – 2005. – Випуск 9. – С. 87-89.

23. Сенчук Ж. О. Інформаційне забезпечення управління інноваційною діяльністю педагогів загальноосвітнього навчального закладу: автореф. дис... канд. пед. наук: 13.00.06 / Ж. О. Сенчук ; Держ. вищ. навч. закл. «Ун-т менеджменту освіти АПН України». – К., 2009. – 20 с.

24. Типове положення про дитячий будинок-інтернат. Наказ Міністерства праці та соціальної політики України від 02.04.2008 № 173 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0675-08>.

25. Чечель И. Д. Управленческая проблема как объект анализа эксперта-консультанта по вопросам развития образования / И. Д. Чечель, Т. В. Потемкина // Современные исследования социальных проблем (электронный научный журнал). – 2014. – №6. – Режим доступу до журн.: <http://www.sisp.nkras.ru>, DOI: 10.12731/2218-7405-2014-6-23.

ОБОСНОВАНИЕ МОДЕЛИ ИННОВАЦИОННОГО ДЕТСКОГО ДОМА

Петрова Светлана, соискатель PhD, директор коммунального учебного заведения «Детский дом «Жемчужинка», Монастырский переулок, 3, 65038 Одесса, Украина, perlinka@vega.com.ua

В статье изложен краткий анализ структуры и особенностей модели детского дома инновационного типа (на примере детского дома «Жемчужинка» в г. Одесса). Эта модель является инструментом для обеспечения интегрального результата процесса личностного и социального воспитания, обучения и развития. Структурно она состоит из шести компонентов: управленческого, концептуального, организационного, образовательного, социального партнерства, ресурсного. Все компоненты модели имеют системообразующий характер, влияют на развитие и функционирование учебного заведения.

Ключевые слова: инновационная модель; личная и социальная самореализация; ребенок-сирота; социализация.

RATIONALE FOR INNOVATION ORPHANAGE MODEL

Petrova Svitlana, PhD applicant, Municipal Educational Institution «Orphanage «Perlynka», director, Monastyrskiy lane 3, 65038, Odessa, Ukraine, e-mail: perlinka@vega.com.ua

The article reviews a brief analysis of the structure and characteristics of innovative type orphanage model (for example orphanage «Perlynka» in Odessa.). This model is a tool for the integral result of the process of personal and social education, training and development. Structurally, it consists of six components: managerial, conceptual, organizational, educational, social partnership, resource. All components have system-creating character, affecting the development and functioning of the institution.

Modern orphanage has to take care of individual problems and needs of a concrete child, it must be the center of successful socialization of orphans, their education, training, social and professional adaptation. That is why for many years we are working on the project «Model of Innovative Institution «Orphanage «Perlynka». Within the project the research of improvement of orphanages is carried out, as well as creation of appropriate organizational and pedagogical conditions for the child, capable for conscious and responsible choice of his/her own way of development in different circumstances.

The orphanage «Perlynka» is not only an experimental teaching platform; the developed innovative educational technologies are not only used, but improved and corrected. Teachers are improving themselves, respectively, all staff is involved in the creative process. Therefore, «Perlynka» can be called a pedagogical and research center, and the question of orphans' personality formation occupies a central place in its theoretical research, teaching and implementation of innovative programs. Exactly this aspect connects together all areas of work with orphans and the developed and implemented innovative model of modern orphanage must be admitted as optimal one.

Key words: innovative model; personal and social self-realization; socialization; socio-cultural educational environment.